

4

Scientologys historie og ophav

Scientologien og Scientology blev konstrueret over en årrække, hvor L. Ron Hubbard og hans nærmeste medarbejdere synes at have arbejdet mere eller mindre systematisk. Vi skal her kort se på Scientologys historie og på scientologiens filosofiske og praktiske forløber: Dianetikken.

Vejen mod Scientology

I 1930'erne ernærede L. Ron Hubbard sig som forfatter til bøger og noveller inden for science fiction og fantasy-genren og som manuskriptforfatter i bl.a. Hollywood. Novellerne, som Hubbard skrev under eget navn og en lang række pseudonymer, blev bl.a. trykt i det dengang velanskrevne science fiction tidskrift *Astounding Science Fiction* (navnet ændredes senere til *Astounding*).

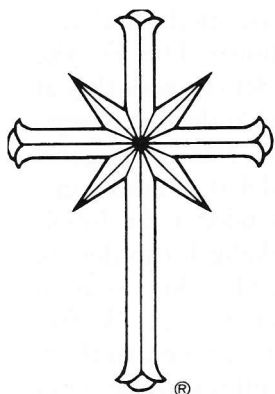
Efter 2. verdenskrig begyndte Hubbard – sideløbende med det skønlitterære arbejde – at udvikle *dianetikken*, scientologiens ideologiske forløber. Dianetikken (på amerikansk *Dianetics*) var en ny og alternativ terapiform, som var enkel at anvende for helt almindelige mennesker, og hvis resultater, ifølge Hubbard, var banebrydende. I afsnittet *Dianetikken – grundlæggende set* skal vi se nærmere på de grundlæggende ideer.

I 1939 blev den daværende chefredaktør på *Astounding Science Fiction*, John W. Campbell Jr., stærkt interesseret i denne del af Hubbards virke, og han præsenterede ham for lægen Joseph A. Winther, som flyttede fra Michigan til Bay Head, New Jersey, hvor Hubbard var bosiddende på det tidspunkt, for at assistere ham i arbejdet med at udvikle terapien. Et netværk var dannet. Campbell var som redaktør på det dengang største og mest respekterede amerikanske science fiction tidsskrift en stor støtte for Hubbard. Dels havde Campbell en stor kontakthoris inden for science fiction og fantasy-miljøet, som omfattede mennesker med en vis åbenhed over for nye ideer om verden og livet og især med en vis appetit på det okkulte. Dels var Campbell villig til at stille spaltepads til rådighed i sit velanskrevne magasin. Efter udgivelsen af et par manuskripter, som præsenterede dianetikken, og omdelingen af endnu et manuskript blandt

venner og bekendte, blev den endelige lancering sat på skinner i foråret 1950. I maj 1950 trykte *Astounding Science Fiction* Hubbards artikel *The Evolution of a Science* (på dansk: *En Videnskabs Udvikling*) med et meget entusiastisk forord af redaktør Campbell, og den 9. maj 1950 udkom bogen *Dianetics. The Modern Science of Mental Health* (på dansk: *Dianetik. Den Moderne Videnskab om Mental Sundhed*), som var en samlet fremstilling af Hubbards såkaldte "videnskab om sindet". Dianetikbogen, som den kaldes i daglig tale, er stadig den bog, som scientologer henviser til i spørgsmål om menneskets sind; dens autoritet er uforandret frem til i dag, selvom dens ideer i stor udstrækning er blevet videreudviklet og indarbejdet i Scientology. Figur 4 er en model, som sammenligner de to systemer.

Selvom det kunne synes, som om Hubbards arbejde var tilendebragt med lanceringen af Dianetikbogen, forholdt det sig ikke sådan. Han fortsatte med, hvad han selv opfattede som en forbedring af sin terapiform, og strømmen af artikler synes at have taget til. Hubbard og hans medarbejdere udbyggede dianetikens netværk, dannede selvhjælpsgrupper mange steder i USA og arbejdede for dianetikens udbredelse og anvendelse. Samtidig var der sket det – få måneder efter Dianetikbogens udgivelse – at Hubbard pga. økonomiske vanskeligheder måtte afgive rettighederne til bogen til en mand ved navn Don Purcell, rettigheder, som det skulle tage ham år at vinde tilbage. Det er en nærliggende tanke, at arbejdet med at (gen)vinde kontrol over dianetikken som en terapeutisk praksis lå Hubbard særlig stærkt på sinde, fordi han havde mistet rettighederne til sit væsentligste manuskript, hvorfor han var interesseret i at sikre en vis indtjening til anden side (Dianetikbogen blev meget hurtigt en bestseller). Bortset fra den rent økonomiske side, har han naturligvis også ønsket at have kontrollen over, hvor dianetikken skulle bevæge sig hen i fremtiden.

I 1951 udgav han bogen *Science of Survival* (betyder Overlevelsens Videnskab), som han i første omgang netop præsenterede som nogle nye tanker, der kunne forbedre dianetikken med nye og hurtigere redskaber, men som han senere selv blot betragtede som overgangen til noget helt nyt: Dette nye var scientologien. Navnet *Scientology* dukkede første gang op i forbindelse med en foredragsrække med L. Ron Hubbard i Wichita, Kansas i marts 1952, og i september 1952 blev første skridt taget til en egentlig institutionel opbygning af scientologien med dannelsen af organisationen *The Hubbard Association of Scientologists* (forkortes i daglig tale HASI). I februar 1954 grundlagdes den første Scientology-kirke (*Church of Scientology*) i Los Angeles.

Scientology
Kirkens symbol.

I endnu højere grad end dianetikken er Scientology – både religiøst og organisatorisk – udviklet over en lang årrække. Den religiøse filosofi, forestillingerne, er udviklet gradvist af Hubbard, ligesom de konkrete redskaber, som ifølge Hubbard kan forbedre menneskers liv og frelse dem, er blevet til over mange år. Til sin død i 1986 var Hubbard aktiv med at forbedre det, som han selv og scientologer verden over opfatter som “religionernes religion”, nemlig Scientology.

Kilderne til studiet af Scientology

L. Ron Hubbard er ophavsmand til både dianetikken og scientologien. Han forfattede en meget lang række artikler, tekniske bulletiner, pamfletter og bøger, ligesom han holdt en ikke mindre imponerende række foredrag, hvoraf mange i dag findes tilgængelige på kassettebånd. En fuldstændig oversigt over Hubbards produktion om dianetik og scientologi findes i bogen *What is Scientology* fra 1992. En stor del af materialet er tilgængeligt, mens resten kun er for dem, som er indviet i et givet erkendelses-trin. Udover de værker, som er produceret af Hubbard, findes en mængde materiale, som er produceret af scientologer, der arbejder for organisationen, kaldet *staffmembers* (stabsmedlemmer). Dette er for eksempel manuskripter og andet, der sammen-drager Hubbards skrifter og udtalelser til brug ved forskellige lejligheder såsom Scientology-mærkedage og lignende.

Men L. Ron Hubbards navn er ligeledes et *registreret varemærke*. Det samme er de øvrige udgaver af hans navn såsom *Ron* og *LRH*, som er scientologernes kaldenavne for grundlæggeren, og L. Ron Hubbards underskrift. I 1982 – 4 år før Hubbards død – oprettede han som en del af Scientologys omfattende organisationshierarki institutionen *Religious Technology Center*. Denne overtog rettighederne til samtlige af de varemærker, som er blevet mærket med ophavsret, og som indtil da havde været i grundlæggerens besiddelse. *RTC*, som institutionen betegnes i daglig tale, har til opgave at sørge for, at alle materialer om dianetik og scientologi bliver “holdt rent”, som det udtrykkes. Det betyder, at *RTC* sørger for, at alt materiale, der publiceres, er i overensstemmelse med Hubbards originale manuskripter og anvisninger. Der bliver til stadighed produceret materiale inden for Scientology, som Hubbard hævdes at være ophavsmand til. Materiale, der fx hævdes at have været gemt til senere lejligheder. Da det både er Religious Technology Center, der forvalter arven, og den, som ejer rettighederne til Hubbards navn i alle dets udgaver, er det i praksis umuligt at vide, om et nyudsendt manuskript – eller en ny revision af en allerede ud-

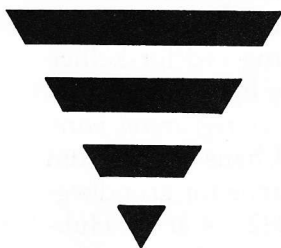
givet bog – rent faktisk er i overensstemmelse med Hubbards originalmanuskript eller oprindelige intentioner. Der er ikke umiddelbart grund til at tvivle på dette. Og det er væsentligt at gøre opmærksom på, at scientologer, som jeg har drøftet spørgsmålet med, ikke synes at finde det interessant. Når det alligevel nævnes, er det netop fordi kildekritik er en del af det religionshistoriske arbejde med at læse en religions tekster. En bibelforsker må også spørge sig selv, om det virkelig forholder sig sådan, at Lukasevangeliets fra ende til anden blev skrevet af én mand ved navn Lukas. Når man studerer Scientologys skrifter må man ligeledes stille spørgsmål til fx teksternes ensartethed, når det gælder sprog og form, eller til, hvorvidt teksterne synes at afsløre flere lag, hvoraf et fx kunne være senere end andre. Dette er tilfældet med mange Scientologytekster – også dem, der er revideret før Hubbards død. Dette hænger bl.a. sammen med, at en række tidlige manuskripter blev redigeret flere gange, mens scientologien var i sin vorden for at få dianetikken og scientologiens forskellige udsagn til at stemme overens, hvad de ikke nødvendigvis gør.

Dianetikken – grundlæggende set

Dianetikken ideologiske platform var naturvidenskaben eller måske rettere Hubbards opfattelse af naturvidenskaben. Tonen i bogen er i endnu højere grad end i Hubbards senere bøger om scientologi tilstræbt videnskabelig; han forsøger i sprog og fremstilling at lægge sig op ad en videnskabelig jargon, som han har forestillet sig den og set den inden for medicinsk, psykiatrisk og generel naturvidenskabelig litteratur. Dianetikken emne: Menneskets sind og dets funktioner og dysfunktioner betragtes som biologiske størrelser, der kan måles og vejes.

Dianetikken selvforståelse var, at den var et overordentligt vigtigt redskab for det moderne menneske, når det gjaldt kampen mod irrationel adfærd og ulykkelige liv. Faktisk sammenlignede dianetikken sin betydning for mennesker i forordet til Dianetikbogen, skrevet af Dr. Winter, med opfindelsen af ilden. Dens ambition var at gøre det muligt for mennesker at få et godt liv styret af fornuften, så de blev bedre i stand til at overleve.

Ifølge Dianetikbogen er der én drivkraft i menneskets liv, nemlig at *overleve*. Alt, hvad mennesket gør i sit liv kan ses som et forsøg på at overleve, og overlevelse betyder inden for dianetikken at være i bevægelse væk fra døden. Overlevelsesdynamikken inddeles i dianetikken i 4 områder: 1) individets dynamik, 2) forplantningsdynamikken, 3) gruppedynamikken og 4) menneskehedens dynamik. Menneskets største tiltræknings-

Trekanten, der gives i gult (livet) og grønt (vækst) er Dianetikken symbol. De fire mørke striber symboliserer livets 4 områder (Dianetikken 4 dynamikker): selvet, familien/forplantning, gruppe & menneskehed.

kraft er glæde, mens den frastødende modpol er smerte. I menneskets indre og i omgivelserne findes en række faktorer, som virker undertrykkende på overlevelsesevnen hos den enkelte. En god beslutning er den, som har den mest positive indflydelse på flest mulige dynamikker, det vil sige, at man for at løse et problem godt skal finde den løsning, der er gunstig for de fleste af livets områder (dette er i dag et af grundlagene for Scientologys etik).

Det største problem for menneskets overlevelsesevne findes i mennesket selv, i sindet. Menneskets sind inddeles i tre dele: det *analytiske* sind, det *reaktive* sind og det *somatiske* sind. Det analytiske sind kaldes det sind, som analyserer data. Dette betyder, at sindet på baggrund af fantasi, hukommelse og sanseindtryk træffer så gode beslutninger, som de aktuelle data muliggør. De beslutninger, dette sind træffer, er altid gode og rationelle og i overensstemmelse med den aktuelle situation. Hvis sindet træffer forkerte eller dårlige beslutninger, er det, fordi de data, som det har haft til rådighed, var forkerte. Til det analytiske sind er knyttet *standard hukommelsesbankerne*, som man skal forestille sig som et lager af viden med et fantastisk godt kryds-henvisningssystem. Det analytiske sind virker fra meget tidligt i livet og til en persons død, men *kun* når personen er i bevidst tilstand. Når opmærksomheden svækkes af fysisk eller psykisk smerte, ved brug af narkotiske stoffer eller anden form for overlast og udmattelse, virker sindet ikke. Fra disse situationer findes ingen data i *banken*.

Det reaktive sind virker hele tiden, og således vil dette sind træde ind på arenaen og dominere, når det analytiske sind er ude af funktion. Det er dette, som afstedkommer menneskers *aberrerede*, dvs. irrationelle adfærd. I dette sinds hukommelsesbank er lagret alle de hændelser og hukommelsesenheder, som er forbundet med fysisk og psykisk smerte, de såkaldte *engrammer*. Et eksempel: En kvinde står og vasker op i sit køkken og bruger en trappestige, når hun skal sætte ting på plads i de øverste skabe. Hendes to børn leger i køkkenet, og da legen går lidt vildt for sig, vælter det ene barn ind i stigen og kvinden falder ned og slår hovedet mod kanten af køkkenbordet. Børnene råber og græder i forskrækkelse. Vandhanen løber under hele episoden, en bil kører forbi udenfor, en hund gør i nærheden. Kvindens mand kommer ind og begynder at skælde børnene ud og råber til kvinden, at hun kunne have passet bedre på. Denne hændelse vil lagre et engram i kvindens reaktive hukommelsesbank, hvor alle dele af hændelsen og alle de indeholdte sanseindtryk findes. Fra lyden af rindende vand, gøende hunde, passerende biler, en stige der vælter, en mand der råber, grædende

børn til smerter i hoved og ryg under faldet, lugten i køkkenet osv. Dianetikken pointere er nu, at næste gang kvinden i vores eksempel kommer i en situation, som blot tilnærmelsesvis ligner nogle af elementerne i eksemplet, da vil mindst et af engrammerne *restimuleres*. Og hun vil handle *i forhold til den oprindelige hændelse*. Dette betyder fx, at hun får hovedpine af at høre en bil køre forbi eller frygter, at hendes mand begynder at skælde børnene ud, når de leger. Hun er forhindret i at tænke rationelt, når engrammet er *i restimulation*. Hendes reaktion (hovedpine, frygt) var forståelig i den oprindelige hændelse, men det er ikke fornuftigt at få hovedpine af at høre en bil køre forbi. Dette kaldes *aberreret adfærd*. Det reaktive sind kan ikke – som det analytiske sind – foretage rationelle gode beslutninger, da det ikke rummer denne egenskab. Det er en primitiv såkaldt *stimulus-respons-mekanisme*, og det betyder, at det kun tænker i ligheder. Med vort eksempel medfører det, at der i kvindens reaktive sind er sat lighedstegn ved væltende stiger = grædende børn = råbende mænd = gøende hunde = passerende biler = lugten af kaffe, osv.

Det tredje sind er det somatiske sind, som er det, der fører beslutninger ud i livet på det rent fysiologiske plan. I et rationelt velfungerende menneske er dette sind hovedsageligt styret af det analytiske sind. Hos et menneske med mange engrammer vil det være styret overvejende af det reaktive sind. Dette medfører, at en person kan have mere eller mindre kronisk *psykosomatiske lidelser*, altså lidelser, hvis symptomer er fysiske, men som stammer fra sindet. I vort eksempel kunne kvinden udvikle kronisk hovedpine eller altid få ondt i ryggen, når hun træder ud i køkkenet.

Dianetikterapi kaldes auditing og foregår ved, at to mennesker sidder overfor hianden, og den ene stiller spørgsmål, som den anden besvarer, og ved hjælp af dybere og dybere spørgsmål findes engrammerne og de genopleves, indtil de ikke længere er forbundet med smerte. Når alle engrammer er væk, er personen *clear* (før dette sker er personen *pre-clear*, altså før-clear). Da er engrammerne omdannet til almindelige hukommelsesdele i det analytiske sind.

Forholdet mellem dianetikken og scientologien

Det historiske forhold mellem dianetikken og scientologien er det, at en række af dianetikken begreber og ideer er videreudviklet i scientologien. Som et af en række eksempler kan nævnes, at dianetikken tidshorisont for mennesket er dette liv fra undfangelse til død, mens scientologiens tidshorisont er ander-